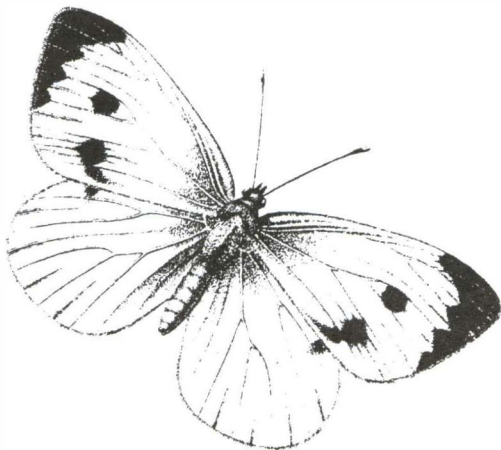

Vlinderwaarnemingen Noordwijkse duinen 1996

Els en Fons Schlatmann

In 1995 is een groep van 11 leden van onze vereniging gestart met vlinderwaarnemingen en -tellingen in het duingebied rond Noordwijk.

Deze activiteit vond plaats op verzoek van de Vlinderstichting te Wageningen in verband met de geplande verschijning van een vlinderatlas van de Nederlandse duinen. Omdat men van het duingebied rond Noordwijk niet over voldoende gegevens beschikte heeft men onze vereniging gevraagd mee te werken aan het verzamelen van vlinderwaarnemingen.

Dat heeft geleid tot een aardig pakketje waarnemingsformulieren, waardoor de Vlinderstichting een eerste indruk heeft van wat er aan vlinders in de buurt van Noordwijk rondfladdert. Om echter een meer volledig beeld te verkrijgen is het noodzakelijk om dit onderzoek over meerdere jaren te verrichten, zodat ook wijzigingen in het bestand kunnen worden gesignaleerd. Zodoende is ook in 1996 weer onderzoek gedaan, zij het dat het aantal waarnemers is teruggelopen van 11 naar 9. Er zijn weer veel lijsten met waarnemingen binnengekomen; hieronder volgt een overzicht van de vlindersoorten die in de loop van de zomer en najaar van 1996 zijn geïventariseerd.

Er zijn 24 soorten dagvlinders waargenomen. De eerste waarneming was op 20 mei; de laatste op 23 oktober (Gehakkelde Aurelia).

In de navolgende opsomming van waargenomen soorten wordt niet steeds een exact aantal genoemd, maar wordt een omschrijving gegeven in termen als 'veel', 'weinig', 'algemeen voorkomend', 'schaars' etc. Een enkele keer zullen cijfers worden gebruikt.

Uit alle waarnemingen is gebleken dat het Bruine Zandoogje het meest voorkomt in het gehele waarnemingsgebied. Vrij algemeen zijn het Zwartsprietdikkopje, het Kleine Koolwitje, het Hooibeestje, het Icarusblauwtje en de Distelvlinder.

Dagvlinders

Dikkopjes (Hesperiidae)

Zwartsprietdikkopje

Algemeen waargenomen in het gehele onderzoeksgebied

Groot Dikkopje

Slechts 13 waarnemingen.

Witjes (Pieridae)

Gele luzernevlinder

Een waarneming in de Coepelduynen op 8 augustus

Oranje luzernevlinder

Een waarneming in villapark De Zuid op 16 augustus.

Citroenvlinder

Enkele waarnemingen in de Coepelduynen, villapark De Zuid en Noordwijk-Binnen.

Groot koolwitje

Slechts een waarneming in villapark De Zuid eind juli.

Klein Koolwitje

Vrij algemeen waargenomen in het hele onderzoeksgebied.

Klein geaderd witje

Weinig waarnemingen in enkele kavels van het onderzoeksgebied.

Blauwtjes (Lycaenidae)

Bruine eikepage

Komt in het Zuid-Hollands duingebied uiterst weinig voor. In 1995 niet waargenomen. In 1996 op 17 en 19 juli gezien in de Noordduinen en op 29 juli in villapark De Zuid.

Kleine vuurvlinder

Niet veel gezien dit jaar. In juli en augustus 7 waarnemingen uit de Coepelduynen en 1 uit de Noordduinen.

Bruin blauwtje

Komt algemeen voor, d.w.z. is door alle waarnemers in hun telgebied waargenomen.

Icarusblauwtje

Vrij algemeen. Voornamelijk aangetroffen in Coepelduynen en Noordduinen.

Boomblauwtje

Enkele exemplaren verspreid over het hele onderzoeksgebied waargenomen door vier waarnemers.

Aurelia's (Nymphalidae)

Atalanta

In het hele onderzoeksgebied waargenomen, maar niet in grote aantallen.

Distelvlinder

Komt algemeen voor en is regelmatig gezien in de Coepelduynen en bij de slagen in de zeereep van de

Noordduinen. Opmerkelijk is dat er in 1996 veel meer exemplaren gezien werden dan in het jaar ervoor. Dit had te maken met een invasie uit zuidelijker streken.

Kleine Vos

Maar weinig gezien; sporadische waarnemingen meldingen

Dagpauwoog

Hiervan zijn maar enkele exemplaren gezien.

Gehakkelde aurelia

Deze vlinder komt schaars voor in de Zuid-Hollandse duinen. 2 waarnemingen. 1 uit villapark De Zuid en 1 uit tuin van de familie Sluys.

Kleine parelmoervlinder

Redelijk algemeen in de Noordduinen. In de Coepelduynen zijn slechts 5 exemplaren gesignaleerd.

Zandoogjes (Satyridae)

Argusvlinder

Enkele vlinders waargenomen in de Coepelduynen, villapark De Zuid en de Noordduinen (Noravallei).

Hooibeestje

Overall gezien in het gehele onderzoeksgebied.

Oranje zandoogje

Een exemplaar in de Coepelduynen en een exemplaar in het gebied rond de Noravallei.

Bruin zandoogje

De meest waargenomen dagvlinder in het gehele onderzoeksgebied.

Heivlinder

Vrij algemeen voorkomend in het gehele gebied.

Alles bijeengenomen was 1996 een heel aardig vlinderjaar, waarin enkele opmerkelijke vondsten zijn gedaan. T.o.v. 1995 waren dit jaar de Gele luzernevlinder en het Oranje zandoogje nieuwe verschijningen. De resultaten inspireren ons om ook in 1997 weer deel te nemen aan dit vlinderonderzoek.

Naschrift

Misschien bent u als lezer voor het voorgaande verslag zodanig geïnteresseerd geraakt in vlinderonderzoek, dat u daaraan ook actief wilt deelnemen. Dat kan. U bent van harte welkom.

Speciale kennis van vlinders hoeft u niet te hebben. Er zijn vele praktische gidsjes over vlinders in de handel, waarin de meeste soorten, die in de duinen voorkomen, vermeld staan.

Overigens is de Vlinderstichting, die onze vereniging heeft verzocht mee te doen aan dit project, altijd bereid om een voorlichtingsavond met dia's te verzorgen. Heeft u belangstelling om met mooi weer in een fraai duinlandschap op zoek te gaan naar vlinders in soms de meest prachtige kleuren of verschijningsvormen? Doe dan mee!!

U kunt zich opgeven bij: Fons en Els Schlatmann, Juffermanstraat 29 2341 JJ Oegstgeest. Telefoon: 071-5174060

Sommigen hebben meer noten op hun zang

Ees Aartse

'Determinatie van vogels, vooral van vogels die tussen begroeiing leven, is voor het overgrote deel gebaseerd op herkenning van hun zang en andere geluiden'. Zo begint Wim Rougoor zijn artikel 'Sommigen hebben meer noten op hun zang', in nr. 3, 10e jaargang, van de Club voor Natuurgeluiden Registratie (CNR).

Uit ervaring weten wij allen dat we tijdens het inventariseren bij sommige vogels twijfelen op we wel met de juiste soort te maken hebben. Als we de vogel zien, is het probleem vaak opgelost. Zien we de vogel niet, dan kan je soms twijfelen of de Tuinfluiter inderdaad een Tuinfluiter is en geen Spotvogel of Bosrietzanger. In zo'n geval zou het handig zijn als je dat geluid kon opnemen om te vergelijken met een aangelegde bibliotheek van vogelgeluiden.

Wim Rougoor van CNR heeft zo'n bibliotheek opgebouwd en heeft zich daarbij gespecialiseerd in de imitaties die vogels ten gehore brengen. Aan de hand van talloze voorbeelden geeft hij inzicht in de imitaties die vogels produceren tijdens het zingen. Van de opgenomen geluiden van Tuinfluiter bijvoorbeeld vertegenwoordigen de geluiden van Vink 84%, Merel en Kneu 81% en Zwartkop 59% van de imitaties. Het hoogste aantal imitaties bij één Tuinfluiter was 17. De Gekraagde Roodstaart spant echter de

kroon met 34 imitaties per individu!

In een uitgebreide tabel geeft de schrijver het aantal imitaties per vogelsoort weer. Indrukwekkend Ik vraag me toch wel af wat nu het 'echte' geluid van een Gekraagde Roodstaart, Merel of Tuinfluiter is. Horen die vele zogenaamde imitaties niet bij zijn 'echte geluid'? Als je de stemmen van een aantal mensen gaat analyseren zitten er ook Bomans-, Bolkestein-, Toon Hermans-, en noem maar op, stemgeluiden in. Al met al is het een interessant artikel. Voor belangstellenden die meer over de op geluidsbanden geregistreerde imitaties van vogelgeluiden willen weten, ligt dit artikel in het Jan Verwey Natuurcentrum. Wie meer informatie wil hebben over de Club voor Natuurgeluiden Registratie CNR kan zich wenden tot Wim Rougoor, Hofdijkstraat 62, 3852 ZM Harderwijk, tel. 0341-431732. Met dank aan Wil Heemskerk voor het beschikbaar stellen van dit artikel.